

Iktatószám: 3369-1/2020/JOG

Bárány Balázs Péter
Hronyán Andrea
Kozári András
Rotter Oszkár
részére

Tárgy: állásfoglalás több kérdésben

Kedves Andi, András, Balázs és Oszi!

A múlt hét folyamán továbbított több megkeresésekre az alábbi állásfoglalást küldöm. Egyúttal szeretném kérni együttműködésüket a hatékonyság érdekében, hogy az általatok e-mailben továbbított leveleket minden esetben küldjétek meg dr. Biri Szilvia (drbiriszilvia@opera.hu) kijelölt kapcsolattartó részére is.

A járvány következtében várható gazdasági kilátások homálya miatt továbbra sem tudunk pontos választ adni a jövőbeni működésre vonatkozóan mindaddig, amíg iránymutató kormányzati döntés nem áll rendelkezésre. Az erre vonatkozó kérdéseikre ezért egyelőre érdemben nem tudunk reflektálni. Mint ahogy korábbi levélben hangsúlyoztuk minden oldal számára ugyanannyira ismeretlen a jelenlegi helyzet: nem reális és elvárható, hogy az Opera vezetősége bizonytalan kimenetelű döntésekkel kísérletezzon, miközben Magyarország Kormánya még számos intézkedésről nem döntött a veszélyhelyzet kapcsán.

Mindazonáltal már most készülünk az Opera újbóli rendes működésére, és ezért nem lehet maradéktalanul leállítani a munkákat. Tesszük ezt kizárólag azon szervezeti egységek esetében, ahol biztosítani lehet a munkatársak egymástól való megfelelő távolságú munkavégzését, illetve a védő felszerelést és higiéniai eszközöket. Amint a Kormány szigorító intézkedéseket vezet be, arra természetesen az Opera is újabb munkáltatói intézkedéseket fog hozni.

Elemeztük a lehetőségeket és annyit már biztosan eldöntöttünk, hogy amennyiben 2020. május 1-ét követően is fennáll az egészségügyi veszélyhelyzet, a jelen évad teljesen meghiúsul.

Az elmúlt egy hét során feltett kérdéseikre az alábbi válaszokat adjuk:

1. Elvett pihenőnap és szabadság kiadása

Az ODFSz által „zenekari szabadságolás” tárgyú e-mailben intézett észrevételre vonatkozólag az alábbiak szerint pontosítjuk a koronavírus-járvánnyal kapcsolatos rendkívüli intézkedésekről szóló 10/2020. számon kiadott főigazgatói utasítást.

Az Operában jelenleg nem órában van nyilvántartva a szabadság, ez azt jelenti, hogy amennyiben egy foglalkoztatott szabadságot kíván kivenni egy olyan napra, amikor egyébként be lenne osztva munkavégzésre – legyen az akár 4 óra, 6 óra, 8 óra vagy 12 óra munkavégzés – egy nap szabadság kerül könyvelésre, nem a szabadság 4, 6, 8 vagy 12 órányi mértéke. A szabadság napban vagy órában történő számon tartása és kiadása a munkáltató hatáskörébe tartozó döntés.

A koronavírus miatti rendkívüli időszakban a beosztások készítésekor a korábbiakban heti pihenőnapon elrendelt rendkívüli munkavégzés során keletkező pótoltt pihenőnap kiadásáról lehet kizárólag szó. Mivel az ún. „hétköznapi túlóra”, vagyis a munkaidő-beosztás szerinti napi munkaidőt meghaladóan elrendelt rendkívüli munkaidő, illetve a munkaidőkereten felül végzett munka esetén keletkező rendkívüli munka kizárólag pótlék kifizetésével kerül rendezésre, ebben az esetben nem kerül sor szabadidő biztosításra, mivel az Mt. által 143. § (2) bekezdésben nevesített szabadidő kiadásról szóló megállapodást nem kötöttünk a foglalkoztatottakkal.

A hivatkozott főigazgatói utasítást tehát annyiban pontosítjuk, hogy első körben a pótoltt pihenőnapok kerülnek kiadásra, majd ezt követően lehet szabadságot kiadni.

A jelenlegi munkaidőkeret 2019. december 1-től 2020. március 31-ig tart. Ezen keretbe tervezett szabadnapokon és heti pihenőnapokon felül azokra a napokra kell elsősorban az elvett pihenőnapokat, majd a szabadságot kiadni, ahol eredetileg munkavégzés lett volna elrendelve. Így fordulhat elő, hogy valakinek van a tavalyi évben keletkezett elvett pihenőnapja. Biztosítani kívánunk róla mindannyiótokat, hogy ezen elvett pihenőnapok kerülnek a jelen helyzetben kiadásra. Az elvett pihenőnapok kiadása egyébként is törvényi kötelezettsége a munkáltatónak.

Az április 1-től induló munkaidőkeretet illetően a lehetőséghez képest a foglalkoztatottak a keret első felében kapnak hetente kettőnél több pihenőnapot, és a későbbi hetekben lesz arányosan több munkanap beosztva, amire adott esetben szabadság kerül kiadásra.

A részmunkaidős foglalkoztatottak esetében arányosan kerül kiadásra a szabadság, tehát betervezésre kerül az a minimum, ami egyébként szabadnapként (vagyis rendelkezésre állás és munkavégzés nélkül) jelenik meg a keretben, és ezen felül kerül kiadásra a szabadság, a munkanapra, így nem fog hamarabb elfogyni a szabadsága a részmunkaidősöknek sem. Egy hónap viszonylatában kb. kettő hét, amennyi időre be lenne osztva munkavégzésre egy részmunkaidőben (4 órában) foglalkoztatott zenekari tag, vagyis nagyjából maximum 10 nap szabadság kerülne kiadásra egy hónapban.

Fontos változás továbbá – melyről bizonyára már értesültetek –, hogy a Kormány által kihirdetett veszélyhelyzetre vonatkozó rendkívüli intézkedések értelmében a veszélyhelyzet visszavonását követő további 30 napig a közölt munkaidő-beosztás bármikor módosítható, vagyis az eltérő beosztásból adódó munkaidő nem fog rendkívüli munkaidőnek számítani. A munkavégzés szempontjából a jövő kiszámíthatatlan jelenleg, ami magában hordoz nem várt helyzeteket, de biztosítani kívánjuk a munkatársakat és titeket is arról, hogy ezen szabály alkalmazásakor is mindenki tekintettel lesz a foglalkoztatottak érdekeire és lehetőség szerint a kéréseiket figyelembe fogják venni.

Az Mt. 122. § (2) bekezdése szerinti szabadságok – a közalkalmazott által igényelhető 7 nap – tekintetében arra ösztönözzük a kollégákat, hogy már most jelezzék a közvetlen vezetőik felé, hogy mikor szeretnék ezt a szabadságot igénybe venni. Mindannyiunk közös érdeke, hogy ez az igény az elkövetkező 2-3 hónapon belülre essen, ugyanis számítunk arra, hogy az év második felében, remélhetőleg már júliustól vagy augusztustól a munkavégzés újraindulhat. Nem szolgálja a közalkalmazottak érdekét, és a munkáltató jogos gazdasági érdekét sem, ha az újrainduló játsszói időszakban a kollégák 7-7 napra szabadságra mennek. Az Eamtv. hatálya eső munkakörökben dolgozók esetén az év második felében kiemelt jelentősége lesz annak, hogy a színház zavartalanul működhessen, és minden előadást meg lehessen tartani. Ezért esetükben előre tudjuk bocsátani, hogy a munkáltató szükség esetén alkalmazni fogja az Eamtv. 36. § (1) bekezdésében biztosított jogot, és a szabadságra vonatkozó kérést nem minden esetben fogja figyelembe venni. Ezért is célszerű lenne, ha a művészi munkakörökben dolgozók is most vennék igénybe az általuk kérhető szabadságokat.

2. Védett tisztségviselők bejelentése

A 22/2020. iktatószámú levélben bejelentett szakszervezeti tisztségviselők személyét tudomásul vesszük.

3. 23/2020. iktatószámú konzultációs levél

A foglalkoztattak anyagi helyzetéről szóló konzultációt érintő levéllel kapcsolatban az alábbiakat szeretnénk kiemelni.

A koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről szóló 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet több olyan rendelkezést tartalmaz, amely az Operát, valamint munkatársait is érinti.

A rendelet tartalmát nem kívánjuk teljes terjedelemben közölni, kizárólag néhány passzusát ajánljuk szíves figyelmetekbe a levélben foglaltakra referálva.

A kölcsönök és hitelek visszafizetési nehézségeinek áthidalása érdekében a rendelet 2020. december 31-ig moratóriummal kívánja segíteni a törlesztőket. A fizetési haladék ezen időbeli kitolása nagy könnyebbséget ad mindenkinek.

Ugyanakkor a 61/2020. (III. 23.) Korm. rendelet 1. § (10) bekezdése értelmében a munkáltatói járulékok alóli fizetési könnyítés az Operát mint költségvetési szervezet jelen állapotok szerint nem érinti, ami azt jelenti, hogy az illetményeken semmilyen költségmegtakarítása nem lesz az intézménynek, hovatovább az előadások törlesztésével, illetve a működés egyéb irányú korlátozásával (visit, rendezvények befogadása) több száz milliónyi bevételtől esett el a ház, ami a helyzet

elhúzódása miatt jelentősen fokozódhat . Nincs tehát olyan pénzügyi alap, ami feleslegként jelentkezne és a munkatársak anyagi helyzetének támogatására lenne fordítható.

A Kormány által eszközölt támogató rendelkezések mellett az Opera is elősegíti, hogy a foglalkoztatottak távolléti díja biztosítva legyen, ezért igyekszünk első körben elvett pihenőnapokkal, szabadsággal átvészelni az elkövetkezendő időszakot. Amennyiben valamely közalkalmazott 7 napon felüli szabadsága kimerül és foglalkoztatására a körülmények miatt továbbra sincs lehetőség, a munkáltató mentesíteni fogja a munkavégzés alól és számára távolléti díj kerül kifizetésre.

Sajnálatos módon ezt sok más munkahelyen nem tudják biztosítani, reméljük kollégáink is látják és érzékelik, a vezetőség elsődleges célja, hogy kollégáink ne maradjanak havi fix bevétel nélkül.

A hét folyamán továbbá emberi összefogásra is ösztönöztük munkatársainkat, hiszen a segítség érkezhethet kollegiális kapcsolatokból is, és a jövőben is igyekszünk egyéb akciótervekkel a társulat tagjait elérni.

Mindamellet nem kaptunk részletekről semmilyen visszajelzést arra vonatkozóan, hogy a szakszervezetek látnak-e lehetőséget arra, hogy egy bankszámla létrehozásával, közös adománygyűjtés szervezésével támogassuk a rászoruló szerződéses partnereinket. Az Operának nem áll rendelkezésére ilyen jogszerű és technikailag is kivitelezhető megoldás, de továbbra is nyitottak vagyunk az együttműködésre. Érdemes lenne továbbá átgondolni annak lehetőségét is, hogy a T. Szakszervezetek hogyan segíthetik tagjaikat akár anyagi formában. Intézményünk azzal, hogy nem távolléti díj fizetése nélküli munkavégzés alóli mentesítést alkalmaz, jelen pillanatnyi helyzetben megtette a legjobbat, ami anyagilag most tehet.

Felvetődhet még közalkalmazottaink megsegítése kapcsán az is, hogy a Jóléti és Szociális Bizottság kidolgoz egy olyan konstrukciót, amely alkalmas lehet a veszélyhelyzet miatt nehéz életkörülmények közé kerültek megsegítésére. Ez bizottsági döntés kell, hogy legyen, ezért javasoljuk ennek kezdeményezését, ha láttok benne lehetőséget.

4. Munkahelyen kívüli felkészülési idő

Az ODFSz által, 2020. március 20. napján továbbított e-mailben taglalt egyéni felkészülési idő a következő gyakorlat alapján kerül elszámolásra.

Az Énekkar és a Zenekar esetében a napi beosztás szerinti munkaidővel kerül elszámolásra az egyéni felkészülés, mivel a művészek a tényleges munkavégzési kötelezettségüket pl. próbán vagy előadáson való részvétellel teljesítik. Viszont a szolgálatok közötti ún. köztes idő is munkaidőként kerül elszámolásra, amely idő alatt nincs minden esetben a munkáltató által elrendelt munkavégzés. A tört napok (pl. a napi négy órás munkaidő) esetén átlagban lesz meg ez az idő.

A Balettkar esetében szintén az előzőekben részletezett érvényes, annyi kiegészítéssel, hogy a kijelölt munkavégzési helyen van a művészeknek lehetőségük egyéni felkészülésre.

5. Munkavégzés a veszélyhelyzet idején

A Közalkalmazotti Tanács, 2020. március 25-én továbbított e-mailjére vonatkozóan az alábbi választ adjuk.

Az Operának, mint munkáltatónak a járvány időszakában elsődleges kötelezettsége az egészséget és biztonságot nem veszélyeztető munkavégzés körülményeinek a megteremtése. A Kormány nem hozott olyan intézkedést, amely szerint jogszerűtlen volna a munkavégzés elrendelése, akkor, ha egyébként a munkáltató mindent megtesz az előbbi kritériumok maradéktalan megteremtéséért. A védőfelszerelések és higiénias eszközök biztosításáról szóló információkat nem kívánjuk ismételni. Hangsúlyozandó ugyanakkor, hogy számos más ágazatban – ha csökkentett módban is –, de szintén zajlik a jelen helyzetben munkavégzés. Ennek oka az első bekezdésben már kifejtésre került.

A szájmaszkok gyártása projekt jellegű feladat, nem a jelmezgyártást váltja ki. A produkciós folyamatok leállítása veszélyeztetheti akár az őszi működést is, ezért, amíg lehetséges, ez a munka folytatódni fog. A járvány erősödése feltehetően elhozza majd a teljes működés leállítását, de ez a kormányzat kompetenciája, nem az Opera vezetőségének döntése lesz.

Abban a nem várt helyzetben, ha a szabadságok kimerítése következne be, az Opera élni fog a munkavégzés alóli mentesítés eszközével, az erre vonatkozó eljárásrend jelenleg kidolgozás alatt van.

Kelt: Budapest, 2020. március 27.

Tisztelettel:

Dr. Fózó Virág
főigazgató-helyettes
Magyar Állami Operaház